

Dagthema: In het spreken is leven

[Overweging 17 januari – Diana Vernooij](#)

“...voorrang geeft aan werkwoorden boven zelfstandig naamwoorden, het gaat om de daden, niet om de autoriteit of de intentie...”

Eerste lezing uit Johannes **Tweede lezing uit Spreuken**

Openingstekst: Genesis 1: 1-4

Bij begin is God gaan scheppen: de hemelen en het aardland.

Het aardland is in z'n geschieden geworden woestheid en warboel, en duisternis op het aanschijn van de oervloed,- en geestesadem van God wervelend over het aanschijn van de wateren.

Dan zegt God: geschiede er licht!- en er geschiedt licht.

God ziet het licht aan: ja, het is goed!
Zo brengt God scheiding aan tussen het licht en de duisternis.

Welkom en inleiding

Goedemorgen lieve mensen, welkom in onze Thuis-Duif, vanmorgen uit Amsterdam Noord, mijn studeerkamer. Fijn dat jullie er weer zijn, we gaan onversaagd verder met samenkomen en vieren, en maken er weer een mooi samenzijn van.

Vandaag is het thema: In het spreken is leven. We sluiten aan bij het Oecumenisch Leesrooster, met teksten over de start van de schepping, en in het bijzonder over het állereerste dat God nabij was, vóór zij de schepping van de aarde begon.

Dit zijn teksten die theologisch veel geduid zijn en waar ik me nog nooit aan heb willen branden. Maar vandaag kan ik het niet laten: wat zeggen deze teksten, ons, mij, nu eigenlijk? Zijn het mooie poëtische verhalen over iets dat we niet kunnen begrijpen, over hoe de hemel en de aarde zijn ontstaan? Misschien, maar ik denk dat het vooral over wezenlijke dingen in ons bestaan gaat, over wat dagelijks in jouw en mijn leven geschiedt, hoe wij ons bestaan en de wereld scheppen.

De tekst van het eerste wonder van Jezus op de bruiloft in Kana is waarschijnlijk in het leesrooster terecht gekomen omdat dit de start van Jezus' openbare leven is, het eerste wonder na zijn doop in de Jordaan door Johannes de Doper. Het lijkt een vreemde eend in de bijt naast Genesis en Spreuken, maar er is een mooie lijn in te ontdekken.

pag. 1

Tijdens deze viering heb ik weer een paar filmpjes voor jullie met muziek en beeld – in de hoop dat de verbinding sterk genoeg is om het allemaal goed te kunnen overbrengen, en anders kijk je het zelf nog eens na op youtube. Op de Duifsite vind je straks tekst, links en de beelden van vandaag.

Hét lied waar ik als koorlid onmiddellijk aan moest denken bij het thema van vandaag begint met: “Laat ons gaan zien het woord dat daar geschiede” en eindigend met “En het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het licht niet overmeesterd.”. Ik kon het helaas niet vinden op cd, noch op internet. Daarom luisteren we bij de start van deze viering naar een ander prachtig lied over het licht dat in ons doorbreekt. Jonne en ik wensen ons allen een goede viering.

Lied: Soms breekt uw licht

H. Oosterhuis / B. Huijbers

Soms breekt uw licht
in mensen door, onstuitbaar,
zoals een kind geboren wordt.

Gedenk de mens
die wordt genoemd uw kind,
uw koninkrijk, uw licht.

Geen duisternis
heeft ooit hem overmeesterd,
geen duisternis
heeft ooit hem overmeesterd.

Gedenk ons die als hij
geboren zijn, eens en voorgoed,
die uit zijn mond
uw naam hebben gehoord,

die moeten leven
in de schaduw van de dood,
die moeten leven
in de schaduw van de dood

hem achterna.

Lezing: Johannes 1: 1- 5

In het begin was het Spreken,
het Spreken was bij God en het Spreken was God.
Ja, het Spreken was in het begin God nabij.
Alles is erdoor ontstaan en
zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat.
In het Spreken was leven
en het leven was het licht voor de mensen.

Het licht schijnt in de duisternis
en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.

Lezing: Spreuken 8: 22-23

De Wijsheid spreekt:

De Ene heeft mij vóór al het andere verworven,
toen hij zijn scheppingswerk begon, schiep hij eerst mij.
Ik ben in het begin gemaakt, nog voor alles er was,
nog voor de aarde vorm kreeg.

Lied: The Lord is my Shephard – Bobby McFerrin

<https://youtu.be/FrIISwwK9Y0>

De Heer is mijn Herder,
mij ontbreekt niets.
Ze laat me rusten in groene weiden
naast stille wateren. Zij leidt mij.

Ze heelt mijn ziel,
ze herstelt mijn fouten,
ze leidt me op het goede pad,
en vervult mijn hart met gezang.
Ook al loop ik door een donker somber land,
er is niets dat mij verontrust.
Ze zei dat Ze me niet zal verlaten,
ik ben in haar hand.

Ze dekt een tafel voor me,
in het bijzijn van mijn vijanden.
Ze zalft mijn hoofd met olie
en mijn beker stroomt over.

Zonder twijfel,
zullen goedheid en vriendelijkheid mij volgen
al de dagen van mijn leven
en ik zal wonen in Haar huis,
voor altijd en eeuwig. Amen

Lezing: Johannes 2: 1-11

Op de derde dag was er een bruiloft in Kana, in Galilea. De moeder van Jezus was er, en ook Jezus en zijn leerlingen waren op de bruiloft uitgenodigd. Toen de wijn bijna op was, zei de moeder van Jezus tegen hem: 'Ze hebben geen wijn meer.' 'Wat wilt u van me?' zei Jezus. 'Mijn tijd is nog niet gekomen.' Daarop sprak zijn moeder de bedienden aan: 'Doe maar wat hij jullie zegt, wat het ook is.'

Nu stonden daar voor het Joodse reinigingsritueel zes stenen watervaten, elk met een inhoud van twee à drie metreten. Jezus zei tegen de bedienden: 'Vul de vaten met water.' Ze vulden ze tot de rand. Toen zei hij: 'Schep er nu wat uit, en breng dat naar de ceremoniemeester.' Dat deden ze. En toen de ceremoniemeester het water dat wijn

geworden was, proefde – hij wist niet waar die vandaan kwam, maar de bedienden die het water geschept hadden wisten het wel – riep hij de bruidegom en zei tegen hem: 'Iedereen zet zijn gasten eerst de goede wijn voor en als ze dronken zijn de minder goede. Maar u hebt de beste wijn tot nu bewaard!'

Dit heeft Jezus in Kana, in Galilea, gedaan als eerste wonderteken; hij toonde zo zijn grootheid en zijn leerlingen geloofden in hem.

Overweging

Genesis 1, het eerste verhaal, het schéppingsverhaal in de Bijbel.

God scheidt aardland en hemelen: woestheid en warboel.

Tohoe wabohoe – bulderde eens een hoogleraar Exegese in een college. Dat is Hebreeuws, Tohoe wabohoe is nogal braaf met Woestheid en warboel vertaald. Tohoe wabohoe is totale chaos, zonder enige orde, of in menselijke termen: waanzin, geen touw aan vast te knopen, onbegrijpelijk en dus beangstigend.

En toen sprak God 'Licht' en het licht werd geschapen. Zo brengt God scheiding tussen de duisternis en het licht. Woestheid en warboel verandert in orde en leven.

God keek en zag dat het goed was.

Er is een periode in mijn leven geweest dat ik er ook geen touw aan kon vastknopen, er was veel woestheid en warboel. Ik liet me drijven door wat er op me afkwam, reageerde wel maar wist niet waaraan ik iets van richting kon ontleen. Ik twijfelde aan het bestaan van waarheid, zinvolheid, betekenis in het leven. En ooit is er toen een moment geweest van herkenning, van ontspanning, van overgave aan iets dat ik waar en echt en liefdevol durfde noemen.

Er was licht, sprak God en het was goed.

Het evangelie van Johannes begint met dit scheppingswoord, dit spreken van God. Het spreken is God nabij. Alles is ontstaan door dit spreken van God. In het Spreken was leven, licht in de duisternis, voorgoed. Als er licht is, is er leven, zinvol leven, inzicht in wat ik kan doen in mijn leven, wat ik kan bijdragen, wat mij vrede schenkt.

In de theologie kwam ik verklaringen tegen over dat Woord, dat Spreken van God. Christus is dat Woord, zeggen de Christenen. Het is niet voor niets dat het eerste publieke optreden van Jezus in dit leesrooster is opgenomen. Het is bedoeld om Jezus met het Woord van God te vereenzelvigen, zich afzettend tegen de Joodse leer. Een soort literaire bewijsvoering dat hij dé Messias is, en dat vind ik eigenlijk niet zo interessant.

Ik zoek naar een andere laag, naar de wijsheid waar wij in ons leven hier en nu iets mee kunnen. Eigenlijk zoek ik er altijd naar om onze eigen ervaringen te begrijpen en te verdiepen met behulp van wijsheidsteksten zoals deze uit de bijbel, of de teksten uit andere wijsheidstradities.

Dus laten we vrijelijk verder onderzoeken wat onder deze zwaar beladen woorden ligt. Ik heb gekozen voor de wat stuggere maar heldere vertaling van de Naardense bijbel omdat daar niet 'het Woord' staat maar 'Spreken'. Geen zelfstandig naamwoord maar een werkwoord. Het begin van alle scheppen is niet zozeer het Woord van God, een autoriteitsuitspraak, maar het Spreken van God, een activiteit dat iets scheidt. Dat sluit goed aan bij de Joodse traditie,

die voorrang geeft aan werkwoorden boven zelfstandig naamwoorden, het gaat om de daden, niet om de autoriteit of de intentie.

We hebben ook uit het boek Spreuken gelezen waar De Wijsheid spreekt en zegt dat de Ene haar heeft verworven vóór al het andere. Vóór de schepping van de aarde, schiep de Ene eerst de wijsheid.

Dat is interessant.

Want wat lees ik nu als ik het vertaal naar ons eigen leven?

Dagelijks herscheppen wij onze wereld door hoe wij reageren op wat ons overkomt. Wij zetten iets in gang, we gaan door op het oude bekende of we doorbreken een oud actie-reactiepatroon en scheppen iets nieuws. Oude manieren van reageren buigen we bij, onze relaties vernieuwen zich of ze verstarren juist als we niet met wijsheid spreken. Wij zijn medescheppers, wij herscheppen ons leven ieder moment opnieuw.

Het scheppingsverhaal start met chaos, en ja, soms is er chaos in ons leven – weten we in de wereld niet te onderscheiden tussen waarheid en leugen, tussen leiding en misleiding, tussen integriteit en manipulatie.

Kijk nu eens naar de controverses rond de aanpak van Covid, of zie de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten. Wie is de autoriteit, wie liegt, wie spreekt de waarheid, is er nog inzicht mogelijk in alles wat meespeelt? Hoeveel mensen twijfelen aan de waarheid, aan inzicht – hoe graag bijten we ons vast aan ons gelijk uit angst voor nuance en chaos?

Datzelfde geldt ook voor onze eigen binnenwereld. Wanneer heb ik écht inzicht? Wanneer zijn mijn intenties goed? Wanneer zijn mijn daden juist, wat speelt er allemaal in mij aan belangen als ik meen met gezag te kunnen spreken?

Van de week werd ik gebeld door een kennis die mij uitgebreid trachtte te waarschuwen die zij niet te vertrouwen vond maar die mij dierbaar is. Zij is ervan overtuigd dat die persoon niet deugt en wilde dat ik afstand nam. Haar intenties waren oprecht en ik was er even knap van in de war, en afwerend ook in eerste instantie.

Ik kon niets met haar informatie. Ik oordeel alleen over mensen vanuit mijn eigen ervaringen, niet vanwege wat anderen zeggen. Maar: wat is een oprechte waarschuwing, wat is roddelen en wat moet ik als iemand met goede bedoelingen mij probeert te sturen? Gebeurt ons dat niet vaak – ongevraagd advies te krijgen en te geven, meningen en oordelen rond strooiend en daar eerder verwarring mee zaaiend dan inzicht?

Over het spreken en oordelen leerde ik in mijn boeddhistische training om mezelf altijd 3 basisvragen te stellen:

- Is het waar wat ik wil zeggen,
- is het liefdevol,
- en als 3e: helpt het om iets goeds te bewerkstelligen?

Het gaat niet alleen om onze intenties. We weten allemaal dat de weg naar de hel geplaveid is met goede voornemens. Het gaat vooral om ons handelen, de dingen die we zeggen, de dingen die we doen – daar geschiedt het scheppen van de werkelijkheid. Het gaat er dus om iets in beweging te zetten dat heilzaam is en niet iets in beweging te zetten dat onheilzaam uitwerken zal.

Oftewel: goede voornemens, goede intenties hebben is prachtig, maar onvoldoende. Ik ben ervan overtuigd dat de meeste bestormers van het Capitool zeer goede bedoelingen hadden, namelijk om wat in hun ogen onrechtvaardig is, recht te zetten.

We hebben wijsheid nodig om het juiste te doen. We hebben de juiste woorden te zeggen, de juiste handelingen te doen, de juiste bijdrage te leveren.

Het is niet zo dat, omdat we ons zo diep bewogen voelen we maar van alles kunnen ondernemen. Onze bewogenheid vraagt om rustig overwegen en kiezen voor de beste handeling is, die wáár is, líefdevol is en een goede bijdrage levert. Dat is scheppen en zien dat het goed is!

En toen lazen we ook nog het verhaal van Jezus. Het speelt zich af 3 dagen na zijn doop in de Jordaan. Jezus heeft zijn eerste leerlingen verworven, zij zijn hem gevolgd. Ze zien iets in hem, maar kennen hem nog niet. Nu zijn ze allemaal op een bruiloft en Jezus' moeder spreekt. Zijn moeder roept hem op iets te doen, jij kunt dat, zegt ze – help die mensen, voorkom dat dit feest een fiasco wordt, dat het huwelijk slecht begint voor deze mensen. Jezus wil nog niet. 'Het is te vroeg', zegt hij. Zijn moeder gelooft in hem, en geeft hem een zetje. Niet Jezus maar zij vertelt de bedienden op het feest dat hij kan helpen, als ze maar alles doen wat hij zegt. En de bedienden kijken naar hem en wachten zijn instructies af. Dan kan hij niet anders meer, hij is tot daden geroepen door zijn moeder. En dan verricht Jezus zijn eerste wonder. Hij spreekt woorden die de werkelijkheid veranderen, die het water letterlijk in wijn veranderen.

De juiste woorden kunnen de werkelijkheid veranderen. Ons zal het nooit lukken water in wijn te veranderen, maar het zal ons wel lukken om juiste woorden te spreken die onszelf en anderen oproepen het goede te doen – precies zoals Maria deed.

Wij kunnen de werkelijkheid van ons leven een juiste draai geven, de juiste daden doen die iets goeds voortbrengen. We weten niet hoeveel en wat we voortbrengen. Maar vertrouw op je eigen onderzoek, spreek en zie dat het waar is wat je zegt, liefdevol en dat het iets moois in gang zet.

Amen

Pianomuziek: Beethoven – Irina Antonova

Geloofsbelijdenis

God, in de leegte zocht ik je,
en ik heb je niet gevonden.
In de drukte heb ik je gezocht,
en ook daar was je niet.
Toen keek ik in mijzelf,
daar zat je al te wachten
en alles was in jou
dus alles was in mij.
Je bent er!
Dat geloof ik.

pag. 6

Lied: Ik geloof – Jeroen van Merwijk en vrienden

<https://youtu.be/NepUdkEvpd8>

Ik geloof in tegen bierkaaien vechten
In een wang voor een wang en een tand voor een tand
En ik geloof in het afstand doen van rechten
In de steun in de rug en de helpende hand

En ik geloof in het weerloze, breekbare kleine
En ik geloof in het genadeloos oog voor detail
En ik geloof in het fijne nog verder verfijnen
In het zout in de wond en in twijfel gezaaid

En ik geloof in de steen in het stilstaande water
En ik geloof in voor alles en iedereen door het vuur
En ik geloof in theater en in schilderkunst en in literatuur

En ik geloof in het kanaliseren van woede
En dus geloof ik in spel en dus geloof ik in sport
En ik geloof niet in zekerheid, maar in vermoeden
En in het hart dat bij mij uit wordt gestort

En ik geloof in ambitie en intuïtie
En ik geloof in het zorgenkind
Ik geloof in de toekomst, in de traditie
In de man of vrouw die de strijd aanbindt

En ik geloof in afwijkend
Ik geloof in bijzonder
Ik geloof in de kont en ik geloof in de krib
En ik geloof in het raadsel, ik geloof in het wonder
En ik geloof in compassie, ik geloof in begrip

En met het risico dat ik voor gek wordt versleten
Geloof ik dat alles ooit mooi wordt en goed
Met de moed van de wanhoop en tegen beter weten in
Blijf ik geloven, omdat dat wel moet
Ik blijf maar geloven omdat dat wel moet
Ik blijf maar geloven omdat dat ik wel moet.

Samen delen

Intenties en voorbeden

Gebed om liefdevolle vriendelijkheid

Mogen alle levende wezens gelukkig zijn.
Mogen ze leven in veiligheid en vreugde.

Mogen alle levende wezens,
of ze nu zwak of sterk, man of vrouw,
dier of mens, groot of klein zijn,
of we ze al dan niet kunnen zien,
of ze veraf of dichtbij zijn,
of ze geboren zijn of nog geboren moeten worden,
mogen ze gelukkig zijn.

Laat niemand een ander bedreigen of enig schepsel –
tot welke staat het ook behoort - verachten,
laat niemand door boosheid of haat
een ander schade willen berokkenen.
Zoals een moeder waakt over haar kind, bereid haar leven te wagen om haar enige kind te
beschermen,
Laten we zo met een onbegrensd hart
alle levende wezens beschermen en heel de wereld kleuren
met onbelemmerde liefdevolle vriendelijkheid.

Lied: Hallelujah van Handel – Fundacio la Caixa

<https://youtu.be/NXFhkmyVRgM>

Activiteiten en informatie

Verkiezingen

De Duif is misschien wel de enige kerk in Nederland waar we jaarlijks ons bestuur en onze voorgangers kiezen. We doen dat in 2 stappen:

- 1- aanmelden van kandidaten en
- 2- kiezen van kandidaten.

De eerste ronde is vandaag. Kandidaten voor het bestuur of voorgangers kunnen tot en met vandaag worden aangemeld. Ondanks Covid vinden we het belangrijk de verkiezingen door te laten gaan, zowel voor bestuur als voor het voorgangerschap.

Je kunt jezelf aanmelden, of iemand die jij denkt dat geschikt is als bestuurslid of als voorganger. Het makkelijkst is te mailen naar: info@deduif.net maar je kunt ook vandaag een bestuurslid bellen.

Op 7 februari zal de 2e ronde van de verkiezing zijn: online na de viering maar ook op papier als je dat liever hebt. Op 14 februari volgt de uitslag.

Donaties

*Wij vragen om je **bijdrage** over te maken aan De Duif. We hebben geen inkomsten meer van collectes en de kosten van de huur van De Duif gaan gewoon door. Dus ondersteun onze Duif, maak je gulle bijdrage over. Draag bij wat je kunt missen. Er zijn meerdere manieren om dat te doen:*

Optie 1: klik op onderstaande link om een donatie te doen. (Je krijgt dan na invullen van bedrag en keuze bank, een QR code te zien die je moet scannen met de Bankieren-app op je telefoon.)

*Optie 2: een bedrag overmaken via ons bankrekeningnummer: NL20 RABO 0173 6297 92 ovv Stichting De Duif.
Hartelijk dank!*

<https://betaalverzoek.rabobank.nl/betaalverzoek/?id=570K6TYoRaSaiXmKRIUDVw>

Slotlied Dat ik aarde zou bewonen

Dat ik aarde zal bewonen,
niet op vleugels als een arend,
niet in schemer als een nachtuil,
niet kortstondig als een bloem,
niet op vinnen onder water,
niet gejaagd en niet de jager,
niet op hoeven, niet met klauwen,
maar op voeten, twee.

Om de verte te belopen,
om de horizon te halen,
en met handen die wat kunnen,
kappen, ruimen, zaaien, oogsten,
met een neus vol levensadem,
met een buik vol van begeren,
met een hoofd niet in de wolken,
wel geheven naar de zon
om te overzien die aarde,
haar te hoeden als een kudde,
haar te dienen als een akker,
en te noemen bij haar naam.

Dat ik ben niet meer of minder,
dan een mens, een kind van mensen,
een van velen, een met allen,
groot en nietig, weerloos vrij,
om te zijn elkaar tot zegen,
om te gaan een weg van dagen,
liefdes weg, die ooit zal leiden,
naar een menselijk bestaan.

Slotwoord en zegenbede

Lieve mensen we zijn bij het eind van de viering aangekomen.
Voor wij uiteen gaan lees ik jullie graag een paar zinnen voor,
uit de tekst van het lied dat wij als koor graag voor u hadden gezongen, maar wat nu helaas
niet kan.

“Laat ons gaan zien het woord dat daar geschiedde.
In den beginne was dat woord roepend om licht
en het licht werd geboren, roepend om mensen, ...
En dat woord geschiedt waar mensen zijn,
licht en duisternis waar mensen zijn.
En het licht schijnt in de duisternis
en de duisternis heeft het licht niet overmeesterd.”

Opdat wij dit mogen overvloedig mogen ervaren in ons dagelijks bestaan vragen wij de Zegen:

Moge de Ene ons Levenslicht geven,
Ziel,
leeftocht,
adem,

Moge zij ons nabij zijn,
en mogen wij ons uitgenodigd weten
om steeds weer licht te ontsteken in de duisternis.

Moge de Ene bij ons zijn
vandaag, morgen en alle dagen in ons verdere leven.
Amen